

ประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เลขที่คำขอ 55100093 วันที่ยื่นคำขอ 27 กันยายน 2555
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร
รายการสินค้า ส้มโอท่าข่อย
ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดพิจิตร
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดพิจิตร ถนนพิจิตร – ตะพานหิน ตำบลท่าหลวง
อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร 66000

1. คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร (Som-O Thakhoi Mueang Phichit) หมายถึง ส้มโอพันธุ์ท่าข่อย ที่มีรสหวานอมเปรี้ยว เนื้อนุ่มชุ่มฉ่ำ น้ำเมลิสดิบหรือเมลิสดิบ บางผลไม่มีเมล็ด ที่ปลูกในเขตพื้นที่จังหวัดพิจิตร

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ส้มโอ : พันธุ์ท่าข่อย

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- รูปทรง มีขนาดผลปานกลางค่อนข้างโต ผลกลมสูง หัวมีจีบเล็กน้อย เส้นรอบวงประมาณ 15 – 22 นิ้ว น้ำหนักประมาณ 700 – 1,800 กรัม
- เปลือก เปลือกบาง เมื่อแก่จัดผิวค่อนข้างหยาบ ผิวสีเขียวอมเหลือง ต่อม้ำมันใหญ่
- เนื้อ เนื้อนุ่มชุ่มฉ่ำ น้ำเมลิสดิบ เบียดกันแน่น หนึ่งผลมี 12 – 15 กลีบ ผงกลีบมีสีชมพูอ่อน
- รสชาติ รสหวานอมเปรี้ยว มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว
- เมล็ด มีเมล็ดเล็กหรือเมล็ดดิบ บางผลไม่มีเมล็ด

2. กระบวนการผลิต

การปลูก

(1) สภาพพื้นที่ ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร สามารถเจริญเติบโตได้ดีและผลิตได้ในพื้นที่ ดังนี้

- 1.1 ปลูกได้ทั้งที่ดอนหรือที่ลุ่มที่ไม่มีน้ำขัง
- 1.2 ควรมีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 400 เมตร
- 1.3 ความลาดเอียงของพื้นที่ไม่เกิน 3 เปอร์เซ็นต์
- 1.4 ไม่ห่างไกลจากแหล่งน้ำชลประทานหรือน้ำธรรมชาติ
- 1.5 มีแสงแดดจัด

(2) ลักษณะพื้นที่ปลูก

2.1 เป็นดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดี

2.2 ค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน 5.5 – 6.5

2.3 ในพื้นที่ลุ่ม ปลูกแบบยกร่องบนสันดิน กว้าง 6 – 8 เมตร ระหว่างร่องกว้าง 1 เมตร ลึก 1 เมตร ระยะปลูก 8 x 6 เมตร ยกร่องในแนวทิศเหนือ – ใต้

2.4 ในพื้นที่ดอน ระยะปลูก 6 x 6 เมตร หรือ 8 x 8 เมตร หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ การเก็บเกี่ยว

(1) ระยะเก็บผลผลิตที่เหมาะสมหลังจากดอกบานในช่วง 7 – 7.5 เดือน ซึ่งเป็นระยะที่ส้มโอมีปริมาณน้ำตาลเพิ่มสูงสุด โดยสังเกตจากตอม่น้ำมันหรือนวลบนผิวเปลือก การเก็บเกี่ยวส้มโอเพื่อการส่งออกต่างประเทศจะเก็บที่ความแก่ประมาณร้อยละ 70 ในขณะที่ผลยังมีปริมาณกรดค่อนข้างสูง

(2) วิธีการเก็บ ใช้มีดตัดในกรณีที่ผลอยู่ระดับต่ำ หรือใช้บันไดปีนต้นตัดก้านขั้วและมีใบติดด้วยเพื่อความสวยงามหรือใช้จำปาซอย (จำปา คือ ไม้ไผ่โปร่ง เส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว ยาว 3 – 4 เมตร ปลายข้างหนึ่งผ่าออกเป็นแฉกแล้วใช้กะลามะพร้าวขัดเปิดเอาด้านที่ผ่าให้บานรองรับผลส้มโอ วิธีนี้จะไม่มีขั้วติดมาด้วย และผลอาจเสียหายเนื่องจากคมของไม้ไผ่บาดผิว)

การบรรจุหีบห่อ

รายละเอียดบนฉลากให้ประกอบด้วยคำว่า

“ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร” และ/หรือ “Som – O Thakhoi Mueang Phichit”

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดพิจิตร มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสำคัญ 3 สาย คือ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตร นอกจากนี้ยังมีลำคลองหลายสายซึ่งมีต้นน้ำจากทิวเขาเพชรบูรณ์ พื้นที่ของจังหวัดพิจิตรจึงเหมาะในการทำนา ทำไร่ และทำสวน โดยสภาพพื้นที่ 2 ผังแม่น้ำจะเป็นแหล่งปลูกส้มโอที่สำคัญของจังหวัดพิจิตร เนื่องจากคุณภาพของน้ำดีเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำสวนผลไม้เป็นอย่างดี รวมถึงอุณหภูมิ แสงแดด และปริมาณน้ำฝน มีความเหมาะสม ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตมีคุณภาพดี จังหวัดพิจิตรมีปริมาณน้ำฝนทั้งปีประมาณ 2,000 มิลลิเมตร และอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 25 – 30 องศา

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดพิจิตรเป็นแหล่งผลิตส้มโอที่สำคัญและมีชื่อเสียงมากในเขตภาคเหนือ มีการปลูกส้มโอท่าข่อยเมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมา โดยปลูกครั้งแรกที่บ้านนายบัว ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านท่าข่อย (ท่าข่อยเป็นชื่อหมู่บ้านหนึ่งในตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร) และการปลูกส้มโอในสมัยนั้นยังไม่มี การคัดเลือกสายพันธุ์และตั้งชื่อสายพันธุ์ จึงเรียกส้มโอที่ปลูกในหมู่บ้านท่าข่อยว่า “ส้มโอท่าข่อย” ส้มโอของผู้ใหญ่บัวมีชื่อเสียงมาก แต่ไม่ทราบว่าเอาพันธุ์มาจากไหน บางคนเล่าว่ามีพระธุดงค์มาปักกรดอยู่ที่บ้านท่าข่อย ผู้ใหญ่บัวนำอาหารมาถวายท่านหลังจากฉันเสร็จท่านได้มอบเมล็ดส้มโอให้ผู้ใหญ่บัวนำมาปลูก บางคนเล่าว่าผู้ใหญ่

บัวไปซื้อพันธุ์มาจากกรุงเทพฯ และบ้างก็ว่าได้พันธุ์มาจากพ่อค้าชาวจีน ซึ่งล่องเรือนำมาขายตามลำน้ำ นานแก่มียคนซื้อนำมาปลูกในเขตบ้านท่าข่อย จึงเป็นส้มโอท่าข่อย ต่อมาครูกลับเป็นคนรุ่นลูกผู้ใหญ่บัวได้มีการขยายพื้นที่การเพาะปลูกมากขึ้น และได้ส่งไปประกวดที่กรุงเทพฯ จนการประกวดได้รางวัลผ้าลาย 1 คู่ จึงทำให้ส้มโอท่าข่อยเป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้น

4. ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตรมีขอบเขตพื้นที่ปลูกครอบคลุมจังหวัดพิจิตร

5. การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

(1) ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร ต้องปลูกในพื้นที่จังหวัดพิจิตร และแหล่งพันธุ์ส้มโอต้องมาจากสวนส้มโอในจังหวัดพิจิตร

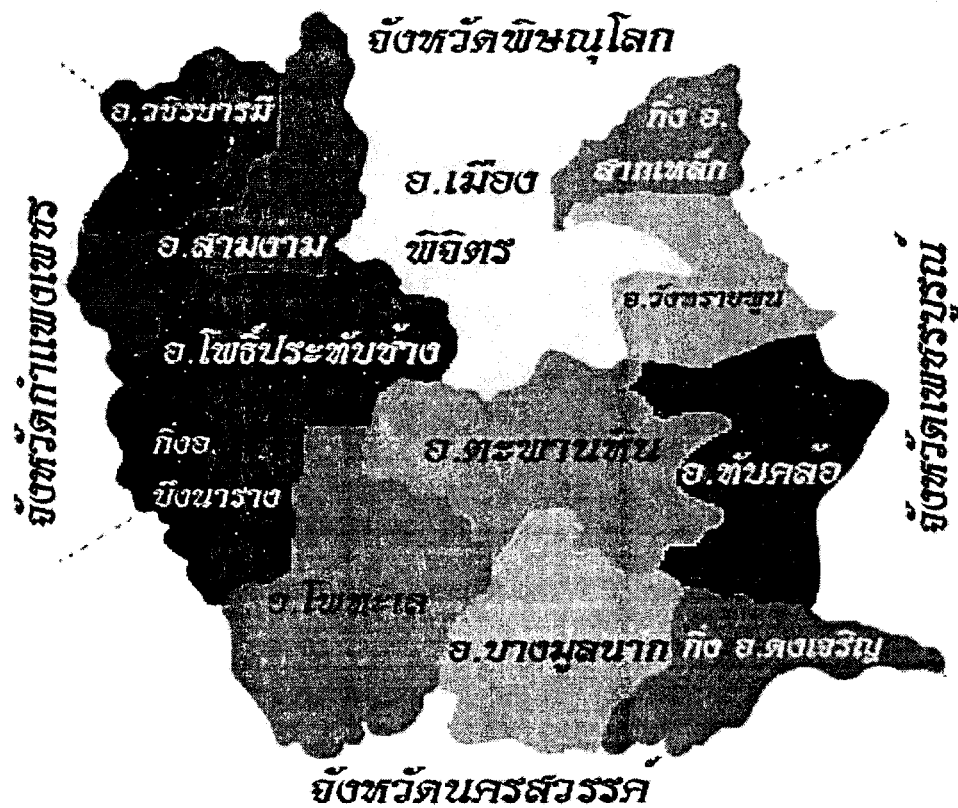
(2) กระบวนการผลิตต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ การขึ้นทะเบียนสมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร รวมทั้งต้องมีหลักฐานกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ

6. เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

(1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร

(2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์
ส้มโอท่าช้อยเมืองพิจิตร

ขอบเขตพื้นที่การปลูกส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร ครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดพิจิตร